

TOIMINTAKERTOMUS 2008**BIOTEKNIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2008****Yleistä**

Valtioneuvoston asetuksen geeniteknikasta (928/2004) mukaan biotekniikan neuvottelukunnan tehtävät neuvoa-antavana elimenä ovat:

- 1) edistää biotekniikan ja erityisesti geenitekniiikan alalla yhteistyötä viranomaisten, alan tutkimuksen ja toiminnanharjoittajien kesken sekä järjestää alan tiedotusta ja koulutusta;
- 2) seurata ja edistää biotekniikkaa koskevaa kansainvälistä yhteistyötä;
- 3) seurata erityisesti geenitekniiikan kehitystä, tutkimusta ja terveys- ja ympäristövaikutuksia;
- 4) edistää eettisten näkökohtien huomioon ottamista geenitekniiikassa; sekä
- 5) hoitaa muut ministeriöiden antamat biotekniikkaa koskevat tehtäväksiannot.

Neuvottelukunta nimetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Siinä on 13 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Edustettuina ovat biotekniikan kannalta keskeiset viranomaiset ja kaupan, kuluttajien ja teollisuuden eri järjestöt sekä biotekniikan eri alojen tutkijat ja kansalaisjärjestöt. Nykyisen neuvottelukunnan nimittäminen viivästyi (7.2.2008). Jäsenet tällä kolmivuotiskaudella (2008-2010) ovat:

Puheenjohtaja:

Pitkänen Kimmo, tutkimuskoordinaattori, Suomen molekyyliiläketieteen instituutti FIMM

Paunio Mikko, ylilääkäri, sosiaali- ja terveysministeriö, varajäsen 15.9.saakka
Törrönen Anneli, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö, varajäsen 15.9. alkaen

Varapuheenjohtaja:

Pitkäjärvi Jyrki, ylitarkastaja, ympäristöministeriö
Ruuhonen-Lehto Marja, ylitarkastaja, Suomen ympäristökeskus, varajäsen

Jäsenet:

Mannonen Leena, kaupallinen neuvos, Maa- ja metsätalousministeriö
Pehu Tuula, ylitarkastaja, Maa- ja metsätalousministeriö, varajäsen

Lindroos Pekka, kaupallinen neuvos, työ- ja elinkeinoministeriö
Katila Raija, ylitarkastaja, työ- ja elinkeinoministeriö, varajäsen

Eskola Juhani, ylijohdaja, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Jalanko Anu, erikoistutkija, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, varajäsen

Weymarn von Niklas, johtava tutkija, Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT
Penttilä Merja, tutkimusprofessori, Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT, varajäsen

Oravuo Minna, vilja-asiamies, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Nyrhinen Timo, varametsäjohtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, varajäsen

Lindström Kristina, dosentti, Natur och Miljö rf
Simola Heikki, FT, Natur och Miljö rf, varajäsen

Hassinen Saara, toimitusjohtaja, Suomen Bioteollisuus
Paukkeri Kari, toimitusjohtaja, Jurilab Oy, varajäsen

Siipi Helena, tutkija, Turun yliopisto, Filosofian laitos
Ahteensuu Marko, tutkija, Turun yliopisto, Filosofian laitos, varajäsen

Oksanen Elina, professori, Joensuun yliopisto
Keinänen Markku, yliassistentti, Joensuun yliopisto, varajäsen

Koistinen Paavo, puheenjohtaja, Suomen Potilasliitto ry
Östergård Ingrid, varapuheenjohtaja, Suomen Potilasliitto ry, varajäsen

Raaska Laura, yksikön johtaja, Suomen Akatemia
Reivinen Jukka, tiedeasiantuntija, Suomen Akatemia, varajäsen

Marniemi Annikka, elintarvike- ja ravitsemusasiantuntija, Suomen Kuluttajaliitto ry
Kallio Maija, tiedottaja, Agronomiliitto ry, varajäsen

Sihteerit

Elina Kiviharju, vanhempi tutkija, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus
Karoliina Niemi, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunta kokoontui vuonna 2008 viisi kertaa. Kokouksiin kutsuttiin sekä jäsenet että varajäsenet. Kokousten yhteydessä tutustuttiin kokousisännän toimintaan. Isäntinä toimivat Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT), Suomen Akatemia ja Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira). Neuvottelukunta perusti vuoden aikana neljä työryhmää.

- Eläinten kloonaminen -työryhmä kokoontui kolme kertaa ja kirjoitti *Tuotantoeläinten kloonaminen* -kirjaseen, joka ilmestyi sekä sähköisenä (kts. Julkaisut) että painettuna julkaisuna. Kirjanen julkaistiin vuoden 2008 lopussa. Työryhmän jäsenet olivat Leena Mannonen (pj), Annikka Marniemi, Marko Ahteensuu ja Elina Kiviharju (siht.). Kirjaseen kirjoittamiseen osallistuivat lisäksi Elisa Aaltola (Oxford Centre for Animal Ethics), Susanna Ahlström (maa- ja metsätalousministeriö), Minnammi Mikkola (Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto), Vuokko Puurula (Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto) ja Johanna Vilkki (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus).
- Biodiversiteetti, geenivarat ja uusiutuvat raaka-aineet -työryhmä aloitti vuoden 2009 Chem Bio – tapahtuman valmistelut hyvissä ajoin vuoden 2008 puolella. Työryhmän jäsenet olivat Jyrki Pitkäjärvi (pj), Saara Hassinen, Kristina Lindström, Elina Oksanen, Laura Raaska, Marja Ruohonen-Lehto, Niklas von Weymarn ja Elina Kiviharju (siht).
- Terveystieteiden bioteknologia –työryhmä järjesti yhdessä Tutkijoiden ja kansanedustajien seuran kanssa seminaarin aiheesta Biopankkien merkitys kansalaisille ja tutkimukselle. Lisäksi työryhmällä oli päävastuu kansallisten eettisten neuvottelukuntien yhteisjulkaisun *Biopankit ja me* kirjoittamisessa (kts. julkaisut). Työryhmätyöhön osallistuivat Kimmo Pitkänen (pj), Marko Ahteensuu, Saara Hassinen, Anu Jalanko, Paavo Koistinen ja Karoliina Niemi (siht.). Työryhmä kokoontui viisi kertaa. Osa kokouksista pidettiin yhdessä viestintätyöryhmän kanssa.
- Viestintätyöryhmä aloitti neuvottelukunnan internet-sivustojen uudistamisen. Lisäksi neuvottelukunta osallistui aktiivisesti neuvottelukunnan julkaisutoimintaan ja seminaarijärjestelyihin. Työryhmän jäsenet olivat Karoliina Niemi (pj), Marko Ahteensuu, Saara Hassinen, Paavo Koistinen, Kristina Lindström, Annikka Marniemi, Kimmo Pitkänen ja Jyrki Pitkäjärvi.

Tiedottaminen

Tiedottaminen toteutettiin vuonna 2008 julkaisujen (kts. Julkaisut), neuvottelukunnan internet-sivujen ja sähköpostin (lehdistörekisteri, tiedotusrekisteri) avulla sekä järjestämällä yksi seminaari (kts. Seminaarit).

Tiedotusta koordinoitiin osin yhdessä Bioteknologia.Info –palvelun kanssa. Neuvottelukunnan puheenjohtaja oli kyseisen palvelun toimitusneuvoston jäsen.

Seminaarit

Neuvottelukunta järjesti yhdessä Tutkijoiden ja Kansanedustajien seuran (Tutkas) kanssa seminaarin aiheesta Biopankkien merkitys kansalaisille ja tutkimukselle. Seminaari järjestettiin eduskunnan auditoriossa 19.11.2008 (<http://www.btnk.fi/seminaarit.html>) ja siihen osallistui yhteensä 90 henkilöä.

Julkaisut

Neuvottelukunta julkaisi 19-sivuisen *Eläinten kloonaaminen* –kirjasein sekä sähköisenä¹ että painettuna julkaisuna. Julkaisu painettiin vasta vuoden 2008 lopussa, joten sitä ei ehditty esitellä kyseisen vuoden aikana. Painettua julkaisua kuitenkin jaettiin neuvottelukunnan jäsenten taustaorganisaatioiden kautta.

Neuvottelukunta julkaisi yhdessä muiden eettisten neuvottelukuntien kanssa *Biopankit ja me* –kirjasein. Se julkaistiin sekä sähköisenä² että painettuna julkaisuna.

Lisäksi neuvottelukunta lähetti tiedotteita liittyen marraskuussa eduskunnassa järjestettyyn yleisöseminaariin.

Kansallinen yhteistyö

Verkottuminen

Neuvottelukunta tutustui kokousten yhteydessä Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT), Suomen Akatemian ja Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) toimintaan.

Tiedotusta koordinoitiin osin yhdessä Bioteknologia.Info –palvelun kanssa. Neuvottelukunnan puheenjohtaja oli Bioteknologia.Infon toimitusneuvoston jäsen.

Kansallisten eettisten neuvottelukuntien yhteistyö

Toimintavuonna 2008 kansalliset eettiset neuvottelukunnat, joihin biotekniikan neuvottelukunnan lisäksi kuuluvat geenitekniikan lautakunta GTLK, valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta ETENE ja sen lääketieteellinen tutkimuseettinen jaosto TUKIJA, tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK, koe-eläintoiminnan yhteistyöryhmä KYTÖ ja tiedonjulkistamisen neuvottelukunta TJNK, toimivat yhteistyössä. Toimintaan kuuluivat sihteerien kokous, jossa valmisteltiin neuvottelukuntien yhteistyö, sekä puheenjohtajien ja sihteerien yhteiskokous.

Kansalliset eettiset neuvottelukunnat järjestivät Turun kansainvälisten kirja- ja tiedemessujen yhteydessä paneelikeskustelun aiheesta kudoksenäytteet ja yksityisyys. Paneelikeskustelun yhtenä osallistujana oli neuvottelukunnan jäsen Paavo Koistinen. Lisäksi neuvottelukunnan julkaisuja oli esillä tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan osastolla.

Yhteistoimintana valmisteltiin *Biopankit ja me* –kirjanen (kts. Julkaisut).

¹ <http://www.btnk.fi/julkaisut.html>

² <http://www.btnk.fi/files/pdf/biopankki-julkaisu.pdf>

Kansainvälinen yhteistoiminta

Euroopan parlamentin jäsen Lily Jacobs tutustui neuvottelukunnan toimintaan Suomen vierailunsa "MEP – Scientist pairing Scheme" aikana 24.-26.11.2008. Keskustelun pääaiheena oli bioteknologia ja siihen liittyvät sosiaaliset, ekonomiset ja eettiset kysymykset.

Lausunnot ja muistiot

Neuvottelukunta antoi pyydetyn lausunnon luonnoksesta (8.7.2008) hallituksen esitykseksi laiksi muuntogeenisestä kasvintuotannosta sekä muuntogeenisen, tavanomaisen ja luonnonmukaisen maataloustuotannon rinnakkaiselosta (rinnakkaiselolaki)

Vakuudeksi BTNK:n sihteeri

Karoliina Niemi